

DELEN IS VERMENIGVULDIGEN!

Sportakkoord Zaanstad

DELEN IS VERMENIGVULDIGEN!

Sportakkoord Zaanstad

INHOUDSOPGAVE:

1. Inleiding	3
2. Sportdeelname in Zaanstad	4
3. Ambities	5
4. Partners en supporters	9
5. Organisatie	10
6. Financiën	12
Bijlage 1: Afsprakenkader PO	13
Bijlage 2: Afsprakenkader VO	15

COLOFON:

Datum: 10 april 2020

Samenstelling kerngroep:

Mirjam Preusterink - Sportbedrijf Zaanstad, manager sportstimulering
Karien de Ridder - GGD Zaanstad/Waterland, manager preventie en zorg
Bob de Dood – SEZ/Koepel Zaanse Huisartsen, voorzitter
Monica Briefjes - Wijkmanager Wormerveer, gemeente Zaanstad
Erik van Druenen - Wijkmanager Zaandam-West, gemeente Zaanstad
Marijn de Bruin - VO/St. Michael College, voorzitter werkgroep bewegingsonderwijs
Ide van Veen - PO/Agora, coördinator bewegingsonderwijs
Arlène Crok - PO/Zaan Primair, coördinator bewegingsonderwijs
Doby van den Eijkhof - Relatiemanager Sport, gemeente Zaanstad
Misja Pool - Kennisspecialist Sport, gemeente Zaanstad
Martin van der Gugten – Sportformateur

Eindredactie en samenstelling: Martin van der Gugten

1. INLEIDING

Op 28 juni 2018 is het [Nationaal Sportakkoord](#) ondertekend door het ministerie van VWS, NOC*NSF en VSG/VNG en ondersteund door ruim 70 landelijke organisaties. Dit akkoord bestaat uit drie onderdelen, namelijk de landelijke lijn, de sportlijn en de lokale lijn. In het kader van de lokale lijn in dit akkoord zijn gemeenten en lokale partijen opgeroepen om een lokaal of regionaal sportakkoord te sluiten. Net als in bijna alle andere steden en dorpen van ons land is ook in Zaanstad een Sportakkoord opgesteld en ondertekend.

De titel “Delen is vermenigvuldigen” van dit Zaanse Sportakkoord verwijst naar de werkconferentie op 28 januari 2020 waarbij één van de deelnemers opmerkte dat het delen van kennis, van netwerken maar ook van accommodaties leidt tot een meerwaarde voor alle partijen. Deze uitspraak werd breed ondersteund en maakt duidelijk dat het Zaanse Sportakkoord van alle betrokken partners in de stad is.

Tijdens de [Werkconferentie Samen Bouwen aan het Zaans Sportakkoord](#) waren meer dan 80 deelnemers aanwezig vanuit sport, onderwijs, maatschappelijke instellingen, bedrijfsleven en gemeente, die met elkaar op inspirerende wijze ambities en plannen hebben uitgewisseld rond zes deelambities:

1. Inclusief sport en bewegen
2. Duurzame sportinfrastructuur
3. Vitale aanbieders
4. Positieve sportcultuur
5. Van jongs af aan vaardig in bewegen
6. Topsport inspireert

Daarnaast heeft Platform aan de Zaan op 3 februari 2020 een speciale bijeenkomst georganiseerd rond het onderwerp: “[Sport verbindt de Zaanse samenleving: blijft dit zo?](#)”. Tijdens deze bijeenkomst werd ook geconcludeerd dat samenwerking en verbinding tussen sportorganisaties onderling en met maatschappelijke partners van grote betekenis zijn voor de toekomst van de sport in Zaanstad.

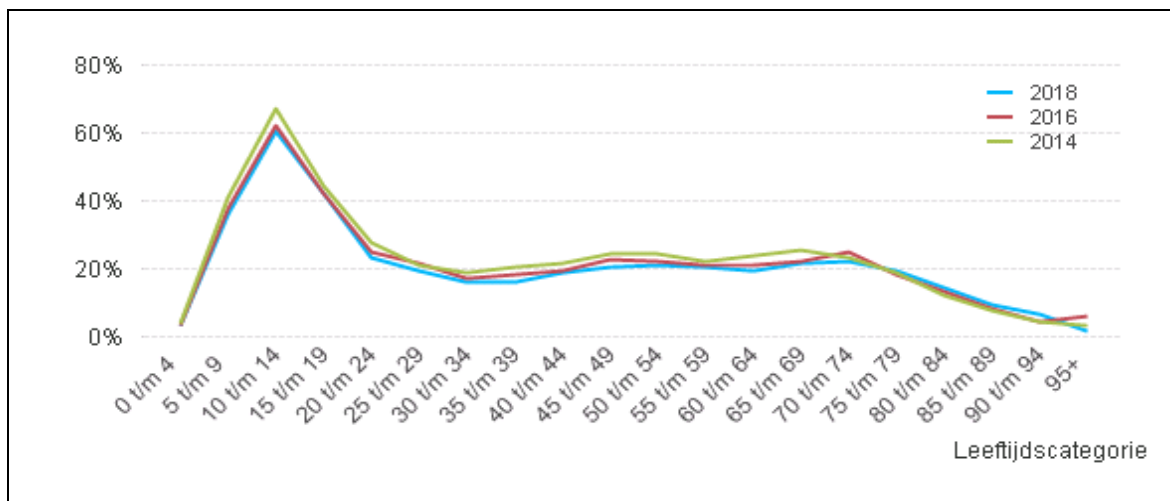
Gelijktijdig met de ontwikkeling van het Zaans Sportakkoord heeft de gemeente Zaanstad een nieuwe gemeentelijke sportvisie 2020-2040 opgesteld met als titel: [Een leven lang plezier beleven aan sport!](#) In deze sportvisie staan vier pijlers centraal: (a) ruimte, (b) sportstimulering, (c) sportbranche en (d) topsport, die in relatie staan tot de maatschappelijke opgaven waar Zaanstad voor staat. Uitwerking van deze sportvisie vindt plaats in een aparte uitvoeringsagenda en in dit gemeenschappelijke sportakkoord.

In 2018 is ook het Nationaal Preventieakkoord gesloten. Hierin gaan meer dan 70 partijen samen aan de slag om Nederland gezonder te maken en gezondheidsverschillen te verkleinen op drie leefstijlthema's: roken, overmatig drinken en overgewicht. Gemeenten hebben hierin de rol van lokale verbinder. Zaanstad gaat een stapje verder dan het Nationaal Preventieakkoord, omdat het deze coalitievorming plaatst in het bredere kader van de [gezondheidsvisie](#). Zaanstad kijkt naar gezondheid in de brede zin van het woord, met specifieke aandacht voor onderliggende oorzaken - zoals stress en armoede - die vaak onder leefstijluitingen zoals overgewicht, roken en overmatig drinken liggen. Sport en bewegen maakt een belangrijk onderdeel uit van een gezonde en actieve leefstijl van jong tot oud. Daarnaast is roken verboden op en rond de (gemeentelijke) sportaccommodaties en ontstaan er steeds meer gezonde sportkantines in Zaanstad.

2. SPORTDEELNAME IN ZAA NSTAD

Om een duidelijk beeld van de sportdeelname in Zaanstad te hebben, is in 2019 een [onderzoek](#) uitgevoerd door het Mulier Instituut en zijn data verzameld door de GGD en NOC*NSF. Deze kwantitatieve en kwalitatieve data bieden inzicht in het huidige functioneren van de sportinfrastructuur en de (toekomstige) behoefte van de stad. Een aantal opvallende aspecten:

- Van de bevolking van Zaanstad van 16 jaar of ouder (Zaanpanel, 2019) heeft 76% het afgelopen jaar deelgenomen aan sport, 67% sport maandelijks (12 keer per jaar of vaker) en 62% wekelijks (40 keer per jaar of vaker). Het is opvallend dat het percentage vrouwen dat wekelijks en maandelijks sport hoger ligt dan het percentage mannen. Per saldo ligt de sportfrequentie van sporters in Zaanstad hoger dan in Nederland. Dus niet alleen sporten meer volwassenen maar zij sporten ook vaker. Daar staat tegenover dat 24% van de Zaanse inwoners helemaal niet aan sport doet.
- Duursport zoals hardlopen, skeeleren, wandelen en wielrennen is voor volwassenen (16 jaar en ouder) in Zaanstad de belangrijkste sport. Bijna de helft van de volwassenen in Zaanstad doet aan duursport (47%). Bij recreatief bewegen valt op dat 45% van de volwassen inwoners van Zaanstad minimaal eens per week een wandeltocht maakt. De landelijke cijfers voor 2016 laten zien dat 35% wekelijks een wandeltocht maakt. 56% procent van de volwassenen in Zaanstad maakt maandelijks een fietstocht tegen 42% van de Nederlandse bevolking. Uit de landelijke gezondheidsmonitor van de GGD blijkt dat 53% van de inwoners van Zaanstad aan de [beweegrichtlijnen](#) voldoen tegenover het landelijk gemiddelde van 51,7%.
- Er is sprake van een verschuiving van het gebruik van het Zaanse sportaanbod: volwassen sporters maken gebruik van een gevarieerd sportaanbod bij onder andere sportverenigingen (30%), commerciële aanbieders (28%) en/of ongeorganiseerd op eigen gelegenheid (42%). Het aantal sporters dat gebruik maakt van een commercieel sportaanbod groeit, net als het aantal sporters dat ongeorganiseerd sport in de openbare ruimte. Zaanse sporters kunnen kiezen uit een breder aanbod. Het aantal leden bij een sportvereniging neemt af terwijl het aanbod stabiel blijft. De betaalbaarheid van het model van de klassieke sportverenigingen staat onder druk vanwege minder leden en vrijwilligers.
- Bij een lager opleidingsniveau is een lagere sportdeelname zichtbaar dan bij een hoger opleidingsniveau. De grootste groep mensen die niet sporten zijn mensen met een lage sociaaleconomische status. In de wijken met een lage sociaal economische status, zijn er significant minder mensen lid van een sportvereniging. Kinderen en jongeren sporten relatief vaker dan volwassenen maar de sportdeelname onder jongeren vanaf 14 jaar neemt af. Hieronder staat het percentage sportlidmaatschap in Zaanstad voor alle leeftijdscategorieën in 2014, 2016 en 2018.

Bron: KISS rapportage gemeente Zaanstad, NOC*NSF, 2019

- De gemeentelijke uitgaven aan sport bedragen in 2018 in totaal €59 per inwoner van Zaanstad, vergelijkbaar aan het landelijk gemiddelde van €60. De grootste uitgavenpost van de gemeente betreft de sportaccommodaties die voornamelijk gebruikt worden door de verenigingssport en het onderwijs (€51 per inwoner versus €46 landelijk). Aan sportbeleid en activering wordt door de gemeente Zaanstad minder uitgegeven dan het landelijk gemiddelde (€8 versus €14,50) evenals aan openbaar groen en openluchtrecreatie (€67 versus €80).

3. **AMBITIES**

De ambitie van het Zaans Sportakkoord is om alle bewoners van Zaanstad in beweging te krijgen en te houden en hen te stimuleren om met plezier en op een zelf gekozen wijze aan sport deel te nemen. Daarbij richten we ons vooral op de mensen die niet of nauwelijks sporten door het geven van positieve stimulans en het wegnemen van drempels. Om deze ambitie mogelijk te maken zijn vitale sportaanbieders nodig die hun eigen organisatie goed op orde hebben en willen samenwerken met andere partijen. Voor maatschappelijke organisaties kan sport en bewegen een bijdrage leveren aan de opdracht die zij hebben om specifieke doelgroepen te laten participeren, integreren of socialiseren. Daarbij wordt o.a. aandacht besteed aan ouderen, nieuwkomers en mensen met een beperking. Per interventie zal het bereik en het effect op het sport- en beweeggedrag van specifieke doelgroepen vastgesteld en gemonitord worden.

Als algemene doelstelling hanteren we dat:

- het percentage inwoners van Zaanstad dat lid is van een sportvereniging stabiel blijft: 23,3% in 2018 en in 2024 volgens NOC*NSF monitor
- het percentage inwoners dat wekelijks sport met 3% toeneemt: van 62% (2018) naar 65% (2024) in het Zaans Sportpanel.
- het percentage inwoners dat voldoet aan de landelijke beweegrichtlijnen met 2% toeneemt: van 53% (2016) naar 55% (2024) volgens de GGD gezondheidsmonitor.

3.1. **Inclusief sport en bewegen**

De doelstelling is dat in alle wijken van Zaanstad een activiteitenaanbod is waar bewoners met elkaar kunnen sporten en bewegen. Iedereen naar zijn of haar eigen wensen en mogelijkheden. We nemen drempels om deel te nemen zoveel mogelijk weg en we benutten intermediairs in sociaal domein, onderwijs en gezondheidszorg om bewoners met het activiteitenaanbod in contact te

brengen. Via Zaankanters voor Elkaar zijn vrijwilligers beschikbaar om mensen te begeleiden naar activiteiten. In het kader van het Pact Poelenburg en Peldersveld 2020-2040 draagt de sport haar steentje bij. Maar ook in andere wijken en dorpen van Zaanstad wordt een impuls gegeven aan het inclusief sport en bewegen. Van sportaanbieders wordt verwacht dat zij zich voor iedereen gastvrij en met respect opstellen, zodat mensen zich welkom en veilig voelen (open club aanpak). Inclusief sport en bewegen draagt nadrukkelijk bij aan het vergroten van kansengelijkheid, één van de maatschappelijke opgaven in Zaanstad.

Deze doelstelling wordt uitgewerkt via de volgende initiatieven:

INCLUSIEF SPORT & BEWEGEN	PARTNERS
1.1: wijkgericht sport- en beweegaanbod ontwikkelen	sportbedrijf, wijkteams, sportaanbieders
1.2: bewegen op recept via huisartsen en gezondheidsnetwerken	GGD, SEZ, gezondheidscentra, sportbedrijf, sportverenigingen
1.3: aangepast sportaanbod beter promoten bij doelgroep	netwerk uniek sporten, sportbedrijf, sportclubs en scholen
1.4: open club aanpak bij sportaanbieders ontwikkelen	sportbedrijf, sportaanbieders, noc*nsf (landelijke services)

3.2. Duurzame sportinfrastructuur

Sportaccommodaties hebben vaak een hoog energiegebruik en bieden kansen voor energiezuinige oplossingen. De Zaanse sportparken zijn tevens de plekken met een groene functie waar de bomen voor CO² opname zorgen en verkoeling bieden bij hittestress. In Zaanstad worden de buitensportparken door de verenigingen via beheerstichtingen zelf geëxploiteerd. Het treffen van energie- en waterbesparende maatregelen valt hier dus ook onder de verantwoordelijkheid van het particulier initiatief. Hiervoor zijn [2](#) beschikbaar. Voor binnensportaccommodaties en zwembaden ligt het initiatief bij het Sportbedrijf Zaanstad. Aangezien duurzaamheid één van de Zaanse opgaven is, speelt de gemeente hier ook een belangrijke rol in.

Verder is het doel van het intensiveringsbeleid om de sportaccommodaties zo efficiënt mogelijk te benutten vooral ook tijdens de daluren. Sportverenigingen, scholen en wijkorganisaties geven zelf aan dat door samen-werking ook een betere benutting kan plaatsvinden. Tot slot maken veel inwoners voor hun sport en beweging gebruik van de openbare ruimte (parken, speelterreinen en routes). Zaanse inwoners met een actieve leefstijl gebruiken de fiets als vervoermiddel, niet alleen om aan hun beweegbehoefte te voldoen, maar ook omdat dit vaak het snelst en meest efficiënt is. De gemeente neemt het initiatief voor het beweegvriendelijk inrichten van de openbare ruimte en de bijbehorende sportfaciliteiten.

Deze doelstelling wordt uitgewerkt via de volgende initiatieven:

DUURZAME SPORTINFRASTRUCTUUR	PARTNERS
2.1: database opzetten met vrije uren in zalen en op velden	sportbedrijf, sportstichtingen en sportclubs
2.2: sportparkmanager inzetten op sportpark (pilot)	gemeente, sportbedrijf en sportstichting
2.3: duurzaamheidsmaatregelen bij verenigingen (BOSA-regeling)	rijksoverheid, noc*nsf (landelijke services) en gemeente
2.4: ontwikkeling van beweegvriendelijke ruimte (workshops)	gemeente, sportaanbieders, specialisten

3.3. Vitale aanbieders

De doelstelling is om alle aanbieders van sport en bewegen toekomstbestendig te laten zijn, zodat sport en beweegactiviteiten voor iedereen toegankelijk en bereikbaar blijven. Commerciële sportaanbieders kunnen hun maatschappelijke betrokkenheid tonen door zich ook op doelgroepen te richten die meer aandacht vragen of over minder geld beschikken. Sportverenigingen moeten hun interne organisatie op orde hebben en hun aanbod afstemmen op de veranderende

sportwensen. Vooral de terugloop van het aantal leden en vrijwilligers baart veel verenigingen zorgen. Tijdelijke of permanente inzet van professionals is vaak onontbeerlijk om het tijt te keren. Bovendien geven veel sportverenigingen aan samenwerking met andere clubs en maatschappelijke organisaties te zoeken. Er wordt gekeken hoe een Zaanse Sportnetwerk voor dit doel het beste kan worden ingericht. Via de verenigingsondersteuners van het Sportbedrijf Zaanstad en de Adviseur Lokale Sport (namens sportbonden, NOC*NSF en NL Actief) zijn ondersteuningsprogramma's op maat beschikbaar voor sportaanbieders in Zaanstad.

Deze doelstelling wordt uitgewerkt via de volgende initiatieven:

VITALE AANBIEDERS	PARTNERS
3.1: doorontwikkelen Kies je Sport!	sportaanbieders, sportbedrijf
3.2: professionele inzet t.b.v. verenigingsorganisatie en sportaanbod	sportverenigingen, sportbedrijf, noc*nsf (bijv. clubkadercoach)
3.3: kennisaanbod/ontwikkeltraject rond vrijwillige inzet	sportverenigingen, sportbedrijf, noc*nsf (landelijke services)
3.4: ontwikkeling Zaanse sportnetwerk	gemeente, sportaanbieders

3.4. *Positieve sportcultuur*

De doelstelling rond positieve sportcultuur is om iedereen met plezier en veilig aan sport te laten doen. Ook in de sportwereld worden we regelmatig geconfronteerd met ongewenste gedragingen van sporters, begeleiders, ouders of supporters. In Zaanstad wordt al geruime tijd aandacht besteed aan het programma Veilig Sport Klimaat (VSK) via de publiekscampagne "*Jij bent goed bezig*" en het meldpunt voor ongewenste gedragingen in de sport. Tijdens de werkconferentie is het idee geopperd om een Zaanse gedragscode op te stellen en bij sportverenigingen informatie en groepstrainingen aan te bieden voor kaderleden en ouders rond het thema pedagogisch sportklimaat. Ook hiervoor zijn ondersteuningsprogramma's beschikbaar. Op deze manier levert de sport een bijdrage aan de maatschappelijke veiligheid.

Deze doelstelling wordt uitgewerkt via de volgende initiatieven:

POSITIEVE SPORTCULTUUR	PARTNERS
4.1. doorontwikkelen Veilig Sport Klimaat (campagne en meldpunt)	GGD, sportbedrijf
4.2. opstellen Zaanse gedragscode voor sportorganisaties	Sportaanbieders, noc*nsf (landelijke vouchers)
4.3: ontwikkeling pedagogisch sportklimaat bij sportaanbieders	sportbedrijf, sportaanbieders, noc*nsf (landelijke vouchers)

3.5. *Van jongens af aan vaardig in bewegen*

In het kader van het Nationaal Sportakkoord is geconstateerd dat de motorische vaardigheden van kinderen (PO) in de afgelopen jaren achteruit zijn gegaan. Daarnaast blijkt uit de sportdeelnamecijfers dat jongeren (VO) steeds minder gaan sporten naarmate ze ouder worden. Het ontwikkelen van de beweegvaardigheid van kinderen en de sportoriëntatie onder jongeren maakt onderdeel uit van het schoolcurriculum.

In Zaanstad verzorgen bijna alle PO-scholen 2 lessen van 45 minuten per week bewegingsonderwijs door een vakleerkracht bewegingsonderwijs. Scholen worden daarnaast gestimuleerd om méér aandacht aan bewegen te besteden dan uitsluitend via de lessen bewegingsonderwijs. Dat kan gaan om het aanbieden van tussen- en naschoolse beweegactiviteiten op en rond de school of het toe leiden naar schoolsporttoernooien en kennismakingslessen bij sportaanbieders in de buurt. Voor kinderen met een motorische achterstand wordt door het Sportbedrijf een speciale interventie aangeboden (Sport-Xtra).

Vanuit [JOGG-Zaanstad](#) wordt een integrale aanpak uitgevoerd die gericht is op het aanleren van een gezonde leefstijl door kinderen met overgewicht en op de rol van hun ouders/verzorgers daarbij. De aanpak richt zich op preventie via het stimuleren van een gezonde en beweegvriendelijke leefomgeving, gezonde school en kinderopvang, gezonde sportkantines etc. Daarbij wordt samengewerkt met onderwijs, zorg, sport en sociaal domein. Kortom: er gebeurt al veel in Zaanstad maar nog niet alle scholen zijn hiermee bekend of doen mee. Met de schoolbesturen van PO en VO is afgesproken (zie bijlagen) om meer aandacht te besteden aan de motorische vaardigheid van leerlingen en aan de samenwerking met sportaanbieders in en buiten de school.

Deze doelstelling wordt uitgewerkt via de volgende initiatieven:

VAN JONGS AF AAN VAARDIG IN BEWEGEN	PARTNERS
5.1: ontwikkelen dynamische schooldag / bewegend leren	scholen, GGD, HvA
5.2: naschools sport- en beweegaanbod met sportaanbieders	scholen, regiocollege, sportbedrijf, sportaanbieders
5.3: aandacht voor kinderen met motorische achterstand (MRT/Xtra)	scholen en sportbedrijf
5.4: monitoring van beweegvaardigheid (LVS)	Scholen. GGD
5.5: vergroten zwembasisvaardigheid bij kinderen	scholen en sportbedrijf

3.6. *Topsport die inspireert*

Zaanse topsport, topsporters en topsportverenigingen dragen onmiskenbaar bij aan het Zaanse imago en aan een sportief en aantrekkelijk vestigingsklimaat. Om het topsportklimaat in Zaanstad te versterken werkt de gemeente samen met Stichting Topsportfonds Zaanstreek en Stichting Sportbedrijf Zaanstad. Talenten, topsporters en topsportverenigingen in de Zaanse kernsporten (atletiek, karate, korfbal, volleybal en waterpolo) krijgen praktische en financiële ondersteuning. Bovendien is de laatste jaren in Zaanstad geïnvesteerd in sportaccommodaties op topniveau, zoals topsportcentrum De Koog, de atletiekhal in Assendelft, het trainingscomplex van AZ en de te realiseren nieuwbouw van zwembad De Slag. Een flink aantal talenten van AZ krijgt voortgezet onderwijs op het St. Michael College en Jong AZ traint en speelt op sportpark Kalverhoek in Zaanstad. Met medewerking van Bart Heuvingh (topsportbegeleider bij de jeugdopleiding van AZ) wordt in het najaar 2020 een symposium georganiseerd over talentontwikkeling bij scholen en sportverenigingen.

Topsportevenementen maken Zaanstad landelijk zichtbaar en hebben naast een sportieve ook een maatschappelijke en economische betekenis. Zaanstad benut topsport om sport en bewegen te stimuleren, maar ook om Zaanstad op een positieve manier te presenteren. Zowel aan de eigen inwoners, de mensen en bedrijven die zich hier willen vestigen, maar ook aan toeristen. Topsport draagt op die manier bij aan een trots Zaanstad. Dit geldt uiteraard voor de Dam tot Damloop, maar ook andere topsportevenementen hebben deze potentie. We willen de maatschappelijke en economische meerwaarde van dit soort evenementen ten volle benutten via hospitality voor bedrijven en via side-events voor scholieren, bezoekers en omwonenden.

Deze doelstelling wordt uitgewerkt via de volgende initiatieven:

TOPSPORT DIE INSPIREERT	PARTNERS
6.1: lerend netwerk voor talentontwikkeling bij verenigingen	stichting topsport, regiocollege, topsportclubs, AZ
6.2: side-events bij topsportevenementen	gemeente, sportbedrijf, bonden, regiocollege, sportclubs
6.3: inzetten sportambassadeurs voor sportstimulering	Gemeente, sportbedrijf en stichting topsport

4. PARTNERS EN SUPPORTERS

Het sportakkoord in Zaanstad is voorbereid vanuit een kerngroep, bestaande uit gemeente Zaanstad, Sportbedrijf Zaanstad, GGD (regio Zaanstreek/Waterland), Stichting Eerstelijns Zorg en PO/VO (werkgroep Bewegingsonderwijs). Deze partijen hebben het sportakkoord als eerste ondertekend. Daarnaast hebben zich tijdens de Werkconferentie “Samen bouwen aan het Zaanse Sportakkoord” organisaties aangemeld als supporter en potentiële partner van het sportakkoord. Op basis van dit sportakkoord worden deze organisaties uitgenodigd worden om mee te doen met de verdere uitwerking en uitvoering van de projecten. Maar ook andere organisaties zijn van harte uitgenodigd om aan te sluiten.

Partners en supporters

- Gemeente Zaanstad
- GGD – regio Zaanstreek/Waterland
- Sportbedrijf Zaanstad
- Stichting Eerstelijns Zorggroep (huisartsen)
- Agora (PO)
- Zaan Primair (PO)
- St. Michael College (VO)
- Regio College (ROC)
- Stichting Enjoin (aangepast sporten)
- Fysiotherapie Sminia
- ZV De Zaan (zwemmen)
- ZHC De Kraaien (hockey)
- LTVZ (tennis)
- KZTV (tennis)
- HVZ (handbal)

- STG Zaanstreek (schaatsen)
- Zaankanaries (roeien)
- AV Zaanland (atletiek)
- VCC'92 (volleybal)
- VV Zaanstad (volleybal)
- KZ (korfbal)
- Zaanse Ruiters (paardrijvereniging)
- KFC 1910 (voetbal)
- ZZV (roeien)
- Shisei (karate)
- Tenchi Shido (martial arts)
- Ballsports (bedrijf)
- Broeks Events (bedrijf)

Aanwezige raadsleden: Liberaal Zaanstad, PvdA, Groen-Links, VVD en Democratisch Zaanstad

5. ORGANISATIE

5.1. Organisatie

In het afgelopen jaar zijn veel mensen met een passie voor sport en bewegen actief betrokken geweest bij de voorbereiding van de gemeentelijke sportvisie en van dit maatschappelijk sportakkoord. We nodigen mensen van binnen en buiten de sport uit om deel te nemen aan het Zaanse Sportnetwerk i.o. Dit sportnetwerk is bedoeld om het vuur van dit sportakkoord brandend te houden via inhoudelijke bijeenkomsten en door gebruik van social media. Het doel hiervan is met elkaar samenwerken, elkaar inspireren en van elkaar leren. Iedereen die hieraan een bijdrage kan leveren is welkom om deel te nemen. Een kleine kerngroep verzorgt de sturing op proces, communicatie en financiën van het sportakkoord. Daarnaast werken mensen/ organisaties in de voorbereiding en uitvoering van afzonderlijke projecten met elkaar samen. Deze projectteams informeren de kerngroep regelmatig over de voortgang.

5.2. Communicatie

Om het sportakkoord met alle betrokken partners levend te houden wordt er ruim aandacht gegeven aan communicatie. Hiervoor wordt een apart communicatieplan uitgewerkt met de volgende onderdelen:

- Kennisuitwisseling en samenwerking tussen partners en betrokkenen via de jaarlijkse werkconferentie rond het Zaans Sportakkoord (1x per jaar).
- Inhoudelijke uitwisseling tussen partners per project via de lerende netwerkbijeenkomsten (1x per half jaar).
- Informatievoorziening over de voortgang van het sportakkoord via websites, nieuwsbrieven en persberichten (1x per kwartaal).
- Aansprekende berichten over specifieke projecten uit het sportakkoord op social media (minimaal 1x per maand).

5.3. Financiële procedure

In dit Sportakkoord is een eerste uitwerking gemaakt van de verdeling van uitvoeringsgelden 2020 en 2021, die door de rijksoverheid aan Zaanstad ter beschikking worden gesteld (€ 80.000 per jaar). Daarnaast levert de gemeente Zaanstad in 2020 en 2021 een extra bijdrage van € 20.000 per jaar voor de uitvoering van dit Sportakkoord. Het Sportbedrijf Zaanstad verzorgt het administratief beheer van de uitvoeringsgelden.

Organisaties kunnen een financiële bijdrage aanvragen door het indienen van een ingevuld projectformat en bijbehorende begroting. Daarbij kan als randvoorwaarde worden gesteld dat er cofinanciering uit eigen middelen of door een derde partij plaatsvindt. Voor meerjarige financiering zal eind 2020 de voortgang worden onderzocht voor budgettoekenning 2021. Criteria bij de toekenning van een financiële bijdrage zijn:

1. Het initiatief moet in een blijvend samenwerkingsverband met tenminste 3 partijen tot stand komen.
2. Het initiatief moet een aantoonbare bijdrage leveren aan de ambities en doelstellingen van dit akkoord.
3. De afspraken en activiteiten moeten (bij gebleken succes) een structureel vervolg krijgen.

4. De betrokken partijen moeten gedurende het traject meewerken aan monitoring en kennisuitwisseling.
5. De betrokken sportaanbieders moeten de open-clubfilosofie omarmen en meewerken aan de doelen van het Preventieakkoord (gezonde voeding, niet roken en verantwoord alcoholgebruik).

Naast de rijksbijdrage vanuit het ministerie van VWS worden er aan Zaanstad in 2020 en 2021 via de sportlijn van het Nationaal Sportakkoord ook landelijke services aangeboden met een tegenwaarde van € 30.000 per jaar. Deze services kunnen in overleg met de Adviseur Lokale Sport kosteloos ingezet worden bij sportorganisaties die zich hebben verbonden aan het Zaanse Sportakkoord.

5.4. Monitoring en evaluatie

De uitvoering van alle lokale sportakkoorden in Nederland wordt landelijk gemonitord door het Mulier Instituut in samenwerking met RIVM en Kenniscentrum Sport en Bewegen. Er wordt bekeken op welke wijze de monitoring en evaluatie van lokale initiatieven in Zaanstad kan plaatsvinden, ook om tussentijds van elkaar te kunnen leren en de gekozen aanpak zo nodig bij te sturen (lerend netwerk).

6. FINANCIËN

Hieronder is een indicatieve verdeling opgenomen van de uitvoeringsbudgetten in 2020 en 2021 over de verschillende thema's en projecten. De uiteindelijke budgetten worden bepaald door de aanvragen die worden ingediend, waarbij nog geschoven kan worden tussen thema's en jaren. Dit hangt ook samen met de mogelijkheden voor cofinanciering vanuit de partners.

PROJECTEN EN INDICATIEVE BUDGETTEN SPORTAKKOORD ZAAINSTAD			
THEMA / INTERVENTIES	BEOOGDE PARTNERS	BUDGET	
		2020	2021
1. INCLUSIEF SPORT & BEWEGEN			
1.1: wijkgericht sport- en beweegaanbod ontwikkelen	sportbedrijf, wijkorganisaties, sportaanbieders	€ 10.000	€ 10.000
1.2: bewegen op recept via huisartsen en gezondheidsnetwerken	GGD, SEZ, gezondheidscentra, sportbedrijf, sportverenigingen	€ 10.000	€ 10.000
1.3: aangepast sportaanbod bekendmaken bij doelgroep	netwerk uniek sporten, sportbedrijf, sportclubs, scholen	€ 2.500	€ 2.500
1.4: open club aanpak bij sportaanbieders ontwikkelen	sportbedrijf, sportaanbieders, noc*nsf (landelijke services)	€ 2.500	€ 2.500
2. DUURZAME SPORTINFRASTRUCTUUR			
2.1: database opzetten met vrije uren in zalen en op velden	sportbedrijf, sportstichtingen en sportclubs	€ 1.000	€ 1.000
2.2: sportparkmanager inzetten op sportpark (pilot)	gemeente, sportbedrijf en sportstichtingen	€ 15.000	€ 20.000
2.3: duurzaamheidsmaatregelen bij verenigingen (BOSA-regeling)	rijksoverheid, noc*nsf (landelijke services), gemeente	pm	pm
2.4: ontwikkeling van beweegvriendelijke ruimte (workshops)	gemeente, sportaanbieders, specialisten	€ 2.500	€ 2.500
3. VITALE AANBIEDERS			
3.1: doorontwikkelen Kies je Sport!	sportaanbieders, sportbedrijf	€ 5.000	€ 2.500
3.2: professionele inzet t.b.v. verenigingsorganisatie en sportaanbod	sportverenigingen, sportbedrijf, noc*nsf (clubkadercoach)	€ 10.000	€ 10.000
3.3: kennisaanbod/ontwikkeltraject rond vrijwillige inzet	sportverenigingen, sportbedrijf, noc*nsf (landelijke services)	pm	pm
3.4: ontwikkeling Zaanse sportnetwerk	gemeente, sportaanbieders, partners en bedrijven	€ 2.500	€ 2.500
4. POSITIEVE SPORTCULTUUR			
4.1: doorontwikkelen Veilig Sport Klimaat (campagne & meldpunt)	sportbedrijf, GGD	€ 5.000	€ -
4.2: opstellen Zaanse gedragscode voor sportorganisaties	sportaanbieders	€ 2.500	€ 2.500
4.3: ontwikkeling pedagogisch sportklimaat bij sportaanbieders	sportbedrijf, sportaanbieders, noc*nsf (landelijke services)	€ 5.000	€ 7.500
5. VAN JONGS AF AAN VAARDIG IN BEWEGEN			
5.1: ontwikkelen dynamische schooldag / bewegend leren	scholen, GGD, HvA	pm	pm
5.2: naschools sport- en beweegaanbod met sportaanbieders	sportaanbieders, scholen, sportbedrijf, regiocollege	€ 5.000	€ 5.000
5.3: aandacht voor kinderen met motorische achterstand (MRT/Xtra)	scholen, GGD, sportbedrijf	pm	pm
5.4: monitoring van beweegvaardigheid (LVS)	scholen, GGD	€ 2.500	€ 2.500
5.5: vergroten zwembasisvaardigheid bij kinderen	scholen en sportbedrijf	pm	pm
6. TOPSPORT DIE INSPIREERT			
6.1: lerend netwerk voor talentontwikkeling bij verenigingen	stichting topsport, regiocollege, topsportclubs, AZ	€ 2.500	€ 2.500
6.2: side-events bij topsportevenementen	gemeente, sportbedrijf, bonden, regiocollege, sportclubs	€ 5.000	€ 5.000
6.3: inzetten sportambassadeurs	gemeente en stichting topsport	€ 1.500	€ 1.500
SUBTOTAAL		€ 90.000	€ 90.000
innovatie en communicatie		€ 10.000	€ 10.000
TOTAAL UITVOERINGSSELDEN (VWS/ZAAINSTAD)		€ 100.000	€ 100.000

BIJLAGE 1: Afsprakenkader Primair Onderwijs (deelambitie 5)

In het kader van het Nationaal Sportakkoord is geconstateerd dat de motorische vaardigheden van kinderen (PO) in de afgelopen jaren achteruit zijn gegaan. Daarnaast blijkt uit de sportdeelnamecijfers dat jongeren (VO) steeds minder gaan sporten naarmate ze ouder worden. Het ontwikkelen van de beweegvaardigheid van kinderen en de sportoriëntatie onder jongeren maakt onderdeel uit van het schoolcurriculum.

In Zaanstad verzorgen bijna alle PO-scholen 2 lesuren van 45 minuten per week bewegingsonderwijs door een vakleerkracht. Scholen worden daarnaast gestimuleerd om méér aandacht aan bewegen te besteden dan uitsluitend via de lessen bewegingsonderwijs. Dat kan gaan om het aanbieden van tussen- en naschoolse beweegactiviteiten op en rond de school of het toe leiden naar schoolsporttoernooien en kennismakings-lessen bij sportaanbieders in de buurt. Voor kinderen met een motorische achterstand wordt door het Sportbedrijf een speciale interventie aangeboden (Sport Xtra).

Vanuit JOGG-Zaanstad wordt een integrale aanpak uitgevoerd die gericht is op het aanleren van een gezonde leefstijl door kinderen met overgewicht en op de rol van hun ouders/verzorgers daarbij. De aanpak richt zich op preventie via het stimuleren van een gezonde en beweegvriendelijke leefomgeving, gezonde school en kinderopvang, gezonde sportkantines etc. Daarbij wordt samengewerkt met onderwijs, zorg, sport en sociaal domein. Kortom: er gebeurt al veel in Zaanstad maar nog niet alle scholen zijn hiermee bekend of doen mee.

Door ondertekening van het Zaanse Sportakkoord spreken de partners het volgende met elkaar af:

- 1) Alle PO-scholen houden zich aan de wettelijke richtlijnen voor bewegingsonderwijs. Het uitgangspunt is tenminste 2 lesuren per week bewegingsonderwijs door een vakleerkracht bewegingsonderwijs. Sportbedrijf en gemeente zoeken in overleg met scholen naar oplossingen voor het overbruggen van grote loopafstanden naar gymlokalen.
- 2) Alle PO-scholen zijn bekend met het Jeugdfonds Sport & Cultuur Zaanstreek en Meedoen Zaanstad en hebben minimaal 1 intermediair op school, die kinderen hiernaar kan doorverwijzen.
- 3) Alle PO-scholen volgen de motorische vaardigheden van de leerlingen van groep 1 t/m 8 met een leerlingvolgsysteem (LVS).
- 4) Als leerlingen een motorische achterstand hebben, of de vakleerkracht bewegingsonderwijs signaleert die achterstand, dan overlegt de vakleerkracht met de IB-er over een plan van aanpak. Wanneer dat nodig is, verwijst de vakleerkracht de leerling, via ouders/verzorgers, door naar het gespecialiseerd aanbod (onder andere Sport Xtra of kinderrfysiotherapeuten). Als de vakleerkracht obesitas vermoedt of signaleert dat de leerling in zijn/ haar beweging beperkt wordt door het eigen (over)gewicht, kan worden doorverwezen naar het aanbod van Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG-Zaanstad).
- 5) Alle PO-scholen stimuleren het bewegingsspel van leerlingen tijdens pauzes en na schooltijd op het schoolplein. Waar nodig kan het schoolplein hiervoor met simpele ingrepen of toestellen geschikt worden gemaakt of heringericht via samenwerking met gemeente of fondsen.
- 6) Alle PO-scholen stimuleren zwemvaardigheid van leerlingen. Er wordt met het Sportbedrijf een project uitgewerkt om de zwemvaardigheid te testen bij het regulier onderwijs. De leerlingen van groep 5 t/m 7 worden eenmalig getest onder schooltijd verdeeld over twee jaar. Mocht er een vervolg nodig zijn voor de leerlingen dan vindt dit plaats na schooltijd. Meedoen Zaanstad kan herhaallessen en zwemlessen, mits nodig, financieren. De

verantwoordelijkheid en de taak- en rolverdeling tussen docent en zweminstructeur worden nader toegelicht in het Protocol “Veiligheid en toezicht schoolzwemmen van Sportbedrijf Zaanstad”. Deze zal voorafgaand aan de lessen door zowel het Sportbedrijf als de deelnemende school worden besproken en ondertekend.

- 7) Alle PO-scholen besteden aandacht aan de dynamische schooldag/bewegend leren in de klas en op het schoolplein. Er zijn al goede voorbeelden in Zaanstad, die breder kunnen worden toegepast (olievlekwerking). Voorstel is om hierover een symposium/bijeenkomst te organiseren voor groepsleerkrachten i.s.m. gemeente, sportbedrijf en vakleerkrachten. Vakleerkrachten inzetten voor ideeën en samenwerking aangaan met groepsleerkrachten. Voor geïnteresseerde scholen verdieping via workshops aanbieden.
- 8) Faciliteren van de ureninzet voor de Werkgroep Bewegingsonderwijs vanuit het onderwijs en de gemeente.

Dit afsprakenkader maakt onderdeel uit van het Zaanse Sportakkoord en is ondertekend door de PO-besturen in Zaanstad (Agora, Zaan Primair, Vrije School, SIOZ, De Werf), Sportbedrijf Zaanstad en gemeente Zaanstad.

BIJLAGE 2: Afsprakenkader Voortgezet Onderwijs (deelambitie 5)

Achtergrond:

In het Nationaal Sportakkoord (juni 2018) is geconstateerd dat de motorische vaardigheden van kinderen (PO) in de afgelopen jaren achteruit zijn gegaan. Daarnaast blijkt uit de sportdeelnamecijfers dat jongeren (VO) steeds minder gaan sporten naarmate ze ouder worden. Het ontwikkelen van de beweegvaardigheid van kinderen en de sportoriëntatie onder jongeren maakt onderdeel uit van het schoolcurriculum.

In vervolg op het Nationaal Sportakkoord is het Sportakkoord Zaanstad opgesteld: “Delen is vermenigvuldigen!”. Dit Zaanse Sportakkoord staat naast de gemeentelijke sportvisie die onlangs door de gemeenteraad van Zaanstad is vastgesteld. In het sportakkoord is de gemeente één van de partners naast bijv. sportaanbieders, welzijnsorganisaties, onderwijsinstellingen en zorgpartijen. Van jongs af aan vaardig in bewegen is één van de zes deelambities binnen het Zaanse sportakkoord.

Ambitie:

De ambitie is om te zorgen dat alle VO-leerlingen een gezonde, actieve leefstijl ontwikkelen waarin sport en bewegen een grote rol speelt en blijft spelen. Dat heeft te maken met de omvang en kwaliteit van het bewegingsonderwijs zelf, maar ook met het aanbieden van aanvullend sportaanbod binnen, tussen en naschool. Uit overleg met vakdocenten bewegingsonderwijs blijkt dat veel leerlingen sportactiviteiten tijdens school leuk vinden, maar bij sport buiten of na school vaak afhaken. Het lidmaatschap van sportverenigingen, maar ook het regelmatig buiten spelen en sporten, neemt af tussen 12-18 jaar. De uitdaging is om te zorgen dat leerlingen tijdens deze leeftijdsfase een brede, positieve sportervaring opdoen, daardoor minder snel afhaken of in elk geval weer aanhaken bij een andere sportieve activiteit. Daarmee kan de school ook een bijdrage leveren aan het programma “Fris op School”, het preventieproject van GGD Zaanstreek-Waterland en Brijder Jeugd rond het gebruik van genotsmiddelen door leerlingen in het voortgezet onderwijs.

Afspraken:

Door ondertekening van het Zaanse Sportakkoord spreken de partners het volgende met elkaar af:

- 1) Alle VO-scholen houden zich aan de wettelijke richtlijnen voor het bewegingsonderwijs en zorgen in samenwerking met het Sportbedrijf en sportaanbieders voor een gevarieerd sport- en beweegaanbod voor leerlingen tijdens en buiten schooltijd. Daarbij wordt speciaal aandacht besteed aan doorstroming naar het bestaande sport- en beweegaanbod.
- 2) Alle PO-scholen volgen de motorische vaardigheden van de leerlingen met een leerlingvolgsysteem (LVS). Vakleerkrachten besteden extra aandacht aan leerlingen met een motorische achterstand en verwijzen zo nodig door naar buitenschools hulpaanbod.
- 3) Alle VO-scholen zijn bekend met het Jeugdfonds Sport & Cultuur Zaanstreek en Meedoen Zaanstad en hebben minimaal 1 intermediair/contactpersoon op school, die leerlingen hiernaar kan doorverwijzen.
- 4) Alle VO-scholen werken mee aan het medegebruik van sportzalen en sportaccommodaties door scholen en sportaanbieders. Bij renovatie en nieuwbouw van sportzalen bij scholen wordt rekening gehouden met de buitenschoolse sportbeoefening.

- 5) Alle VO-scholen werken waar nodig mee aan het zorgdragen voor een volwaardige onderwijsfaciliteit voor talentvolle sporters in de Zaanstreek, waarbij rekening wordt gehouden met hun topsportverplichtingen.
- 6) Faciliteren van Werkgroep Bewegingsonderwijs vanuit het onderwijs en de gemeente ten behoeve van de kennisopbouw en -uitwisseling bij bestuurders en directeurs, groeps- en vakdocenten en jeugdtrainers. Een voorbeeld is het symposium over talentontwikkeling dat in najaar 2020 wordt georganiseerd met medewerking van Bart Heuvingh van AZ

Dit afsprakenkader VO maakt onderdeel uit van het Zaanse Sportakkoord en is ondertekend door de VO-besturen in Zaanstad (OVO, ZAAM, St. Michael College, Altra), Sportbedrijf Zaanstad en gemeente Zaanstad.